

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

УЛЯНА ФЕДОРІВ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до курсу

**«ЛІТЕРАТУРА ТА МИСТЕЦТВО
В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН»**

для студентів магістратури філологічного факультету
спеціальності **035 Філологія**

Львів
ЛНУ
Видавництво Львів

2017

*Рекомендувала до друку
Вчена рада філологічного факультету
(протокол № 7 від 22.03.2017 р.)*

Федорів Уляна Миколаївна

Методичні рекомендації до курсу «Література та мистецтво в контексті суспільних змін» для студентів магістратури філологічного факультету спеціальності 035 Філологія. – Львів : ПАІС, 2017. – 44 с.

ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативний курс «Література та мистецтво в контексті суспільних змін» належить до дисциплін, які сприяють фаховій підготовці філолога та готують до вузької наукової спеціалізації. Він розрахований на студентів магістратури філологічного факультету, а отже, передбачає актуалізацію знань, здобутих під час навчання впродовж попередніх років. Зокрема, курс апелює до історії та теорії літератури, соціології літератури та мистецтвознавства. Це спонукає студентів замислитися над специфікою взаємозв'язку літератури та суспільства, значущістю впливу соціальних факторів на літературний процес. У рамках курсу увагу зосереджено на процесах формування та деформування літературного канону, особливостях реакції літератури та мистецтва на суспільний розвиток та соціальні зміни тощо.

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – навчити студентів комплексно розуміти специфіку літератури та мистецтва в контексті суспільних змін.

Завдання:

- ознайомити студентів із основними підходами до дослідження літератури та мистецтва в контексті соціальних трансформацій;
- розглянути історичні етапи дослідження літератури як соціального інституту;
- зорієнтувати слухачів у полі основних ідей соціологічного підходу до вивчення літератури та мистецтва;
- продемонструвати можливість «різночитання» художніх текстів у залежності від суспільних змін;
- навчити студентів самостійно мислити;
- розвивати вміння вести дискусію, обґрунтовувати власну позицію;
- виробити навички наукового літературознавчого аналізу художнього твору.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- ключові поняття і терміни, пов'язані з соціологічним підходом до вивчення літератури та мистецтва;
- витоки та основні етапи соціологічних досліджень літератури;
- основні механізми суспільної обумовленості канонотворчого процесу;

- особливості трансформації рецептивного поля в залежності від суспільно-політичних змін;

- специфіку масової літератури як індустрії;
- суть постколоніального *пере*-прочитання текстів;
- поняття мультикультуралізму в літературі;
- поняття «мережевої літератури», «гіпертексту», «перформансу» тощо.

вміти:

- володіти термінологічним апаратом сучасної теорії літератури;
- характеризувати основні тенденції соціологічного підходу до літератури;

- аналізувати та інтерпретувати художні твори;
- здійснювати пошук інформації та застосовувати її на практиці;
- готувати та презентувати наукові доповіді та проекти;
- брати участь у дискусії, коректно відстоювати власну думку.

**ВИТЯГ З РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІТЕРАТУРА ТА МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН»**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки <hr/> <small>(шифр, назва)</small>	<u>Нормативна</u> (за вибором студента)		
Модулів – 1		<i>Рік підготовки:</i>		
Змістових модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування) 035 Філологія	1-й		
Курсова робота – 0		<i>Семестр</i>		
Загальна кількість годин – 150		2-й		
		<i>Лекції</i>		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6,5	Освітній ступінь: <u>Магістр</u>	16 год.		
		<i>Практичні, семінарські</i>		
		32 год.		
		<i>Лабораторні</i>		
		<i>Самостійна робота</i>		
		102 год.		
	ІНДЗ:			
	Вид контролю: екзамен, поточне оцінювання			

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Соціологічний підхід до літератури: основні етапи та специфіка розвитку												
T1. Література як соціальний інститут: основні напрями дослідження	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
T2. Літературний канон та суспільні фактори впливу на літературу	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
T3. Література та ідеологія	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Разом – зм. модуль 1	48	6	6	-	-	36	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Література та мистецтво в контексті суспільних змін: основні напрями дослідження												
T4. Проблема масової та елітарної літератури в контексті суспільних змін	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
T5. Читання як соціокультурний феномен	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
T6. Література та мистецтво в контексті суспільних змін: <i>пере</i> -відкриття «Іншого»	22	2	6	-	-	14	-	-	-	-	-	-
T7. Постколоніальний погляд	22	2	6	-	-	14	-	-	-	-	-	-

на літературу та мистецтво: проблема рецепції та реінтерпретації												
T8. Література та мистецтво в епоху інформаційних технологій: галактика Гутенберга vs Internet	22	2	6	-	-	14	-	-	-	-	-	-
Разом – зм. модуль 2	102	10	26	-	-	66	-	-	-	-	-	-
Усього годин	150	16	32	-	-	102	-	-	-	-	-	-

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Специфіка соціологічного підходу до дослідження літератури та мистецтва: теорія П'єра Бурдьє	2
2	Проблема деформації канону в контексті суспільних змін: основні напрями дослідження	2
3	Влада та мистецтво: демонстрація сили	2
4	<i>Пере</i> -прочитання соцреалістичних текстів української літератури (презентація студентських проєктів)	4
5	Література Майдану (презентація студентських проєктів)	4
6	Література vs війна: література (з) війни (презентація студентських проєктів)	4
7	Проблема «маргіналізованих» у літературі (презентація студентських проєктів)	4
8	Реінтерпретація художніх текстів з погляду пост-колоніальної критики (презентація студентських проєктів)	4
9	Література та/чи Internet (презентація студентських проєктів)	4
10	Підсумковий контрольний зріз	2

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У цьому розділі наведено теми, які студентам необхідно опрацювати під час семестру. Однією з основних форм роботи є лекції, завдання яких – зорієнтувати студента в основних тенденціях дослідження літератури та мистецтва в контексті суспільних змін, означити найважливіші та найскладніші питання. Практичні заняття частково поєднані з лекціями спільними теоретичними темами. На практичних заняттях студенти мають змогу висловити власні міркування з приводу тієї чи іншої проблеми, з'ясувати для себе незрозумілі питання. Рекомендована література, необхідна для опрацювання на практичне заняття, є у вільному доступі (ксерокопії праць) на кафедрі теорії літератури та порівняльного літературознавства. Курс передбачає презентацію студентських проектів за обраною темою.

Змістовий модуль 1.

Соціологічний підхід до літератури: основні етапи та специфіка розвитку.

Тема 1. Література як соціальний інститут: основні напрями дослідження.

Особливості взаємозв'язку літератури та суспільства. Соціальна роль літератури та її функції: основні підходи до вивчення.

Суспільні механізми впливу на літературу. Типологія соціальних змін у літературі та мистецтві.

Завдання та цілі соціології літератури. Основні етапи становлення та напрями дослідження (Дьйордь Лукач, Антоніо Грамші, Хосе Ортега-і-Гассет, Теодор Адорно, Лео Ловенталь, Робер Ескарпі).

Соціологічна концентрація літератури та мистецтва П'єра Бурдьє. Теорія *літературного поля*.

Практичне заняття № 1

Тема: Специфіка соціологічного підходу до дослідження літератури та мистецтва: теорія П'єра Бурдьє.

Питання для обговорення:

Проблема взаємозв'язку літератури та суспільства.

Література як соціальний простір.

Теорія *поля* П'єра Бурдьє. Аналіз праці «Поле літератури».

Символічна влада у сфері мистецтва та літератури. Поняття та форми *капіталу*.

Концепція *габітусу* у трактуванні П. Бурдьє.

Рекомендована література:

1. Бурдьє П. Поле літератури / Пьер Бурдьє // Новое літературное обозрение. – 2000. – № 45. – С. 22–87.
2. Бурдьє П. Формы капітала / Пьер Бурдьє // Экономическая социология. – 2005. – Том 6, № 3. – С. 60–74.
3. Бурдьє П. О символической власти / Пьер Бурдьє // Бурдьє П. Социология социального пространства ; [пер. с франц. ; отв. ред. перевода Н. А. Шматко]. – Москва : Институт экспериментальной социологии ; Санкт-Петербург : Алетейя, 2007. – С. 87–96.

Додаткова література:

1. Гудков Л. Література как социальный институт : статьи по социологии литературы / Лев Гудков, Борис Дубин. – Москва : Новое літературное обозрение, 1994. – 352 с.
2. Гудков Л. Література и общество: Введение в социологию литературы / Гудков Л., Дубин Б., Страда В. – Москва : Российск. гос. гуманит. ун-т, 1998. – 78 с.
3. Соціологія культури : навч. посібник / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін. / [за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі]. – Київ : Каравелла, Львів : Новий Світ-2000, 2002. – 334 с.

Тема 2. Літературний канон та суспільні фактори впливу на літературу.

Літературний канон: до історії поняття.

Суспільні чинники формування літературного канону.

Проблема модифікації канону в контексті суспільних змін: основні напрями дослідження.

Соціальні фактори (цензура, літературна критика, освітні програми, видавництва, реклама, мода, скандал, літературні конкурси та премії тощо) та їх вплив на зміну карти читання.

Літературний канон: *культурна грамати́ка чи інструмент соціальної домінації.*

Теорія *сильного автора* Гарольда Блума.

Канон як бестселер в історичному вимірі: комунікативний підхід до трактування літературного канону.

Практичне заняття № 2

Тема: Проблема деформації канону в контексті суспільних змін: основні напрями дослідження.

Питання для обговорення:

Теорія літературного канону: основні підходи до вивчення.

Літературний канон як феномен культурної пам'яті.

Інституційна теорія літературного канону та суспільні чинники його формування.

Соціальні трансформації та проблема *пере*-прочитання канонічного списку. Аналіз статті Марка Павлишина «Канон та іконостас».

Рекомендована література:

1. Ассман Я. Канон – к прояснению понятия / Ян Ассман // Культурная память: письмо, память о прошлом и политическая идентичность в высоких культурах древности / Ян Ассман ; [пер. с нем. М. М. Сокольской]. – Москва : Языки славянской культуры, 2004. – С. 110–138.

2. Павлишин М. Канон та іконостас / Марко Павлишин // Канон та іконостас : літ.-крит. статті / Марко Павлишин. – Київ : Час, 1997. – С. 184–198.

3. Ямпольский М. Литературный канон и теория «сильного автора» [Электронный ресурс] / Михаил Ямпольский // Иностранная литература. – 1998. – № 12. – С. 214–221. – Доступно з : magazines.russ.ru/inostran/1998/12/iamp.html.

Додаткова література:

1. Блум Г. Елегія про загибель канону / Гарольд Блум // Західний канон: книги на тлі епох / Гарольд Блум ; [пер. з англ. Р. Семківа]. – Київ : Факт, 2007. – С. 20–50.

2. Гундорова Т. Літературний канон і міф / Тамара Гундорова // Слово і Час. – 2001. – № 5. – С. 15–24.

3. Гронас М. Диссенсус: война за канон в американской академии 80-90-х годов [Электронный ресурс] / Михаил Гронас // Новое литературное обозрение. – 2001. – № 51. – С. 6–18. – Доступно з : magazines.russ.ru/nlo/2001/51/gronas-pr.html.

Тема 3. Література та ідеологія.

Поняття ідеології, її роль у суспільстві.

Ідеологія та літературна репрезентація.

Ідеологія як культурна система: теорія Кліфорда Гірца.

Ідеологія та утопія: взаємозв'язок у сфері культури (Поль Рікер, Карл Мангайм).

Тоталітарне мистецтво та ідеологічний контроль. Мистецтво як засіб пропаганди.

Цензура: її різновиди, причини та наслідки. Проблема самоцензурованого письма.

Ідеологія в дитячій та підлітковій літературі: механізми та засоби впливу.

Практичне заняття № 3

Тема: Влада та мистецтво: демонстрація сили.

Питання для обговорення:

Література та влада. Проблема перерозподілу влади в літературі.

Література та мистецтво як простір ідеології (Ярослав Поліщук, «Література як ідеологічний простір»).

Ідеологія як репрезентативна культура. Аналіз статті Карлоса Реїса «Ідеологія та літературна репрезентація».

Дитяча література радянського періоду: проблема ідеологічного впливу.

Рекомендована література:

1. Гирц К. Идеология как культурная система / Клиффорд Гирц // Новое литературное обозрение. – 1998. – № 29. – С. 7–38.

2. Литовская М. Советский журнал для детей: проблема трансформации идеологических приоритетов / М. А. Литовская // *Studia Sovietica* : збірник / [відп. ред. В. П. Хархун]. – Київ : Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. – Вип. 3 : Хронологія радянської культури : константи й трансформації. – С. 112–124.

3. Поліщук Я. Література як ідеологічний простір / Поліщук Ярослав // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія: Філологія. Випуск 19. – 2008. – С. 74–78.

4. Реис К. Идеология и литературная репрезентация [Електронний ресурс] / Карлос Реис. – Доступно з : liternet.ida.bg/publish12/k_reis/ideologia.html.

Додаткова література:

1. Ассманн Я. Канон и цензура / Ян Ассманн, Алейда Ассманн // Немецкое философское литературоведение наших дней / [сост. Д. Уффельман, К. Шрамм]. – Санкт-Петербург : Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2001. – С. 125–155.

2. Берг М. Литературократия: проблема присвоения и перераспределения власти в литературе / Михаил Берг. – Москва : Новое литературное обозрение, 2000. – С. 7–81.

3. Каролидес Н. Сто запрещенных книг: цензурная история мировой литературы / Н. Каролидес, М. Балд, Д. Соува, А. Евстратов ; [пер. с англ. И. Ивановой]. – Москва : Ультра; Культура, 2004. – 608 с.

4. Фуко М. Наглядати й карати: народження в'язниці / Мішель Фуко. – Київ : Основи, 1998. – 392 с.

Змістовий модуль 2.
Література та мистецтво в контексті суспільних змін:
основні напрями дослідження.

Тема 4. Проблема масової та елітарної літератури в контексті суспільних змін.

Масова та елітарна літератури: критерії розмежування. *Масове як елітарне / елітарне як масове.*

Специфіка та основні функції масової літератури.

Основні підходи до дослідження масліту.

Література як індустрія: тиск економічного поля. Проблема *попиту та пропозиції* у сфері культури. Поняття *бестселера*.

Теорія формульної літератури Джона Кавелті.

Кітч як форма побутування масового мистецтва.

Масова література в сучасному суспільстві: еволюція жанрів.

Рекомендована література:

1. Гундорова Т. Популярна культура versus висока культура / Тамара Гундорова // *Кітч і література. Травестії.* / Тамара Гундорова. – Київ : Факт, 2008. – С. 68–91.

2. Кавеллі Дж. Г. Изучение литературных формул / Дж. Г. Кавеллі ; [пер. с англ. Е. М. Лазаревой, вступ. заметка А. И. Рейтблата] // Новое литературное обозрение. – 1996. – № 22. – С. 33–64.

3. Сторі Дж. Що таке масова культура? / Джон Сторі // Теорія культури та масова культура. Вступний курс / Джон Сторі ; [пер. з англ. С. Савченка]. – Харків : Акта, 2005. – С. 14–37.

4. Філоненко С. Масова література як художній феномен / Софія Філоненко // Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр / Софія Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН–XXI, 2011. – С. 19–90.

Додаткова література:

1. Акопян К. Массовая культура и массовое искусство: «за» и «против» / Акопян К., Захаров А., Кагарлицкая С. – Москва : Гуманитарий, 2003. – 511 с.

2. Лотман Ю. Массовая литература как историко-культурная проблема / Ю. М. Лотман // О русской литературе / Ю. М. Лотман. – Санкт-Петербург : Искусство, 1997. – С. 817–836.

3. Сторі Дж. Масова культура та політика / Джон Сторі // Теорія культури та масова культура. Вступний курс / Джон Сторі ; [пер. з англ. С. Савченка]. – Харків : Акта, 2005. – С. 280–316.

Практичне заняття № 4

Тема: *Пере-прочитання соцреалістичних текстів української літератури* (презентація студентських проєктів).

Рекомендована література:

1. Гундорова Т. Соцреалізм як масова культура / Тамара Гундорова // Сучасність. – 2004. – № 6. – С. 52–66.
2. Захарчук І. Війна і слово: мілітарна парадигма літератури соціалістичного реалізму / Ірина Захарчук. – Луцьк : Твердиня, 2008. – 407 с.
3. Наливайко Д. Замітки щодо генези й типології соціалістичного реалізму / Дмитро Наливайко // Слово і Час. – 2008. – № 9. – С. 46–52.
4. Соцреалистический канон / [под общ. ред. Х. Гюнтера, Е. Добренко]. – Санкт-Петербург : Академический проект, 2000. – 1040 с.
5. Хархун В. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації / Валентина Хархун. – Ніжин : ТОВ «Гідромакс», 2009. – 508 с.

Додаткова література:

1. Бернадська Н. Канон соцреалістичного роману / Ніна Бернадська // Слово і Час. – 2005. – № 2. – С. 44–52.
2. Гундорова Т. Соцреалізм: між модерном і авангардом / Тамара Гундорова // Слово і Час. – 2008. – № 4. – С. 14–21.
3. Кларк К. Советский роман: история как ритуал / Катерина Кларк ; [пер. с англ. М. А. Литовской]. – Екатеринбург : Изд-во Уральского ун-та, 2002. – 262 с.
4. Możejko E. Realizm socjalistyczny: Teoria. Rozwój. Upadek / Edward Możejko. – Kraków : Universitas, 2001. – 314 s.

Практичне заняття № 5

Тема: *Література Майдану* (презентація студентських проєктів).

Рекомендована література:

1. Забужко О. Літопис самовидців: дев'ять місяців українського спротиву / Оксана Забужко. – Київ : Комора, 2014. – 312 с.
2. Корнієнко Н. Майдан у книжках [Електронний ресурс] / Наталя Корнієнко. – Доступно з : www.chytomo.com/issued/majdan-u-knizhках.
3. Нестерович Є. Менше пафосу. Українські книги про Майдан [Електронний ресурс] / Євгенія Нестерович. – Доступно з : culture.lb.ua/news/2014/09/04/278312_menshe_pafosu_ukrainski_knigi_pro.htm.
4. Сім книг про Майдан і Війну. Ще не осмислення, але ретельна фіксація реальності [Електронний ресурс]. – Доступно з : texty.org.ua/pg/article/editorial/read/62544/Sim_knyg_pro_Majdan_i_Vijnu_Shhe.

Додаткова література:

1. Слабошпицький М. Гамбіт надії. Україна: констатації, матеріали, виклики, сподівання / Михайло Слабошпицький. – Київ : Ярославів Вал, 2014. – 312 с.
2. Євромайдан: хроніка відчуттів. – Київ : Дискурс, 2014. – 151 с.
3. Євромайдан: хроніка в новелах. – Брустурів : Дискурсус, 2014. – 213 с.
4. Євромайдан. Лірична хроніка. – Брустурів : Дискурсус, 2014. – 46 с.

Тема 5. Читання як соціокультурний феномен.

Проблема читання та читання як проблема: основні підходи до дослідження.

Зміна читацьких практик та модифікація парадигми авторських стратегій у контексті суспільного розвитку.

Проблема еволюції читацької аудиторії та трансформації читацьких смаків.

Теорія читацького відгуку (Луїза М. Розенблатт, Айвор А. Річардс, Стенлі Фіш, Джонатан Куллер).

Читач-Дорослий та Читач-Дитина: проблема *не*-читання. Типологія дитини-читача (за Джозефом Епплардом).

Рекомендована література:

1. Білецький О. Об одной из очередных задач историко-литературной науки (Изучение истории читателя) / О. Білецький // Збір. творів : у 5 т. – Київ : Наукова думка, 1966. – Т. 3. – С. 255–273.
2. Зубрицька М. Зміна формату: «Чи поглине комп'ютер книгу?» / Марія Зубрицька // *Ното legends: читання як соціокультурний феномен* / Марія Зубрицька. – Львів : Літопис, 2004. – С. 19–28.
3. Чижевський Д. До психології читача та читання / Дмитро Чижевський // *Бібліотечний вісник*. – 1996. – № 3. – С. 35–37.
4. Кравченко С. Читання як соціокультурний феномен в епоху глобалізації: спроба осмислення та програмно-цільові підходи [Електронний ресурс] / С. В. Кравченко. – Доступно з : yunistr.rv.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=360&Itemid=140.

Додаткова література:

1. Іванушкин В. Проблема читачівства та її вивчення / В. Іванушкин ; Український інститут книгознавства. – Київ : [б. в.], 1926. – 32 с.
2. Книга и чтение в зеркале социологии. – Москва : Кн. палата, 1990. – 208 с.
3. Огар Е. Дитяча книга в українському соціумі: (досвід перехідної доби) / Емілія Огар. – Львів : Світ, 2012. – 320 с.

4. Баркер Р. Жажда чтения / Р. Баркер, Р. Эскарпи. – Москва : Книга, 1979. – 208 с.

Практичне заняття № 6

Тема: Література vs війна: література (з) війни (презентація студентських проєктів).

Рекомендована література:

1. Слапчук В. Війна як дискурс [Електронний ресурс] / Василь Слапчук. – Доступно з : litakcent.com/2015/02/17/vijna-jak-dyskurs.

2. Поліщук Я. Реактивність літератури / Ярослав Поліщук. – Київ : Академвидав, 2016. – 192 с.

3. Калитенко Т. Нестерпна складність буття: література після війни [Електронний ресурс] / Тетяна Калитенко. – Доступно з : www.chytomo.com/news/nesterpna-skladnist-buttya-literatura-pislya-vijni.

Додаткова література:

1. Лойко С. Аеропорт / Сергій Лойко. – Київ : Брайт Букс, 2015. – 336 с.

2. Гуменюк Б. Вірші з війни / Борис Гуменюк. – Київ : Ярославів Вал, 2014. – 135 с.

3. Шкляр В. Чорне сонце / Василь Шкляр. – Київ : Клуб сімейного дозвілля, 2015. – 304 с.

4. Вдовиченко Г. Маріупольський процес / Галина Вдовиченко. – Київ : Клуб сімейного дозвілля, 2015. – 288 с.

5. Положій Є. Іловайськ / Євген Положій. – Київ : Фоліо, 2015. – 384 с.

6. Івченко В. 2014 / Владислав Івченко. – Київ : Темпора, 2015. – 800 с.

7. Гуменюк Б. Блокпост / Борис Гуменюк. – Київ : Академія, 2016. – 336 с.

Тема 6. Література та мистецтво в контексті суспільних змін: *пере-відкривання «Іншого».*

Дискримінація в літературі та питання «відкриття канону».

Література під «клаптиковою ковдрою» мультикультуралізму: зміна центру та маргінесів.

Проблема *маргіналізованих*: література з «інвалідністю» та «расові літературні кордони».

«Інший» як об'єкт та суб'єкт художньої літератури: квір-теорія у дії.

Жінка-автор(ка)/жінка-читач(ка)/жінка-герой(ія): (не)почуті жіночі голоси в літературі та мистецтві.

Образ *зайвої людини* в дитячій та підлітковій літературі.

Практичне заняття № 7

Тема: Проблема «маргіналізованих» у літературі (презентація студентських проєктів).

Рекомендована література:

1. Висоцька Н. Американське літературознавство сьогодні: мультикультурний вимір / Н. О. Висоцька // Американська література після середини ХХ століття : матеріали міжнародної конференції. – Київ : Довіра, 2000. – С. 273–279.

2. Співак Г. Ч. Чи може підпорядковане промовляти? / Гаятрі Чакраворті Співак // Слово. Знак. Дискурс : Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. ; [за ред. М. Зубрицької]. – 2-е вид., доповн. – Львів : Літопис, 2002. – С. 714–718.

3. Тейлор Ч. Мультикультуралізм і «Політика визнання» : Есей / Чарльз Тейлор. – Київ : Альтерпрес, 2004. – 172 с.

4. Трепез А. Література з інвалідністю – автори, персонажі, премії, сприйняття / Анна Трепез // Коло. – 2014. – № 11. – С. 49–53.

Додаткова література:

1. Бенхабиб С. Совещательная демократия и дилеммы мультикультурализма / Сейла Бенхабиб // Притязания культуры. Равенство и разнообразие в глобальную эру / Сейла Бенхабиб ; [под ред. В. И. Иноземцева]. – Москва : Логос, 2003. – С. 125–175.

2. Гридін С. Не такий. Повість для підлітків, які шукають себе / Сергій Гридін. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2013. – 176 с.

3. Мама по скайпу / упор. Мар'яна Савка, Катя Брунер. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2013. – 192 с.

4. Fanon F. Black Skin, White Masks / Frantz Fanon. – New York : Grove Press, 1967. – 232 p.

Тема 7. Постколоніальний погляд на літературу та мистецтво: проблема реценції та реінтерпретації.

Теоретико-методологічні засади та ключові поняття постколоніальних студій.

Поняття *орієнталізму* та роль Едварда Саїда у становленні постколоніальної теорії (праці «Орієнталізм» та «Культура й імперіалізм»).

Постколоніальні студії в українському літературознавстві. Реінтерпретація (анти/пост)колоніальної літератури у контексті суспільних змін.

Проблема *пам'яті* у контексті постколоніальних студій: різновекторність підходів (Моріс Альбвакс, Френсіс Сйтс, П'єр Нора, Ян та Аляйда Ассман).

Постколоніальна *травма* та тінь минулого: концепція Аляйди Ассман.

Чорнобиль як метафора травми: постколоніальний вимір.
Травматична пам'ять та проблема ідентичності.

Практичне заняття № 8

Тема: Реінтерпретація художніх текстів з погляду постколоніальної критики (презентація студентських проєктів).

Рекомендована література:

1. Ассман А. Воєнна травма в літературі / Аляйда Ассман // Просто-ри спогаду: форми та трансформації культурної пам'яті / Аляйда Ассман ; [пер. з нім. К. Дмитренко, Л. Дороніна, О. Юдін]. – Київ : Ніка-Центр, 2012. – С. 296–316.

2. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на сході Європи / Тамара Гундорова // Постколоніалізм. Генерації. Культура / [за ред. Т. Гундорової, А. Матусяк]. – Київ : Лаурус, 2016. – С. 26–44.

3. Лемаршанд Ф. Зруйнований простір (топос Чорнобиля) / Фредерік Лемаршанд // Дух і Літера. – 2001. – № 7-8. – С. 372–382.

4. Павлишин М. Козаки в Ямайці: постколоніальні риси в сучасній українській культурі / Марко Павлишин // Канон та іконостас : літ.-крит. статті / Марко Павлишин. – Київ : Час, 1997. – С. 223–236.

Додаткова література:

1. Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія / Марко Павлишин // Слово. Знак. Дискурс : Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. ; [за ред. М. Зубрицької]. – 2-е вид., доповн. – Львів : Літопис, 2002. – С. 703–709.

2. Поліщук Я. Постколоніальна парадигма інтерпретації літератури / Ярослав Поліщук // *Studia methodologica*. Вип. 19. Теорія літератури. Компаративістика. Україністика : зб. наук. праць з нагоди 70-річчя проф. Р. Гром'яка. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – С. 7–15.

3. Саїд Е. Орієнталізм / Едвард Саїд ; [пер. з англ. В. Шовкун]. – Київ : Основи, 2001. – 511 с.

4. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії / Олена Юрчук. – Київ : «Академія», 2013. – 224 с.

Тема 8. Література та мистецтво в епоху інформаційних технологій: галактика Гутенберга vs Internet.

Література і глобалізація: пошук нової мови. Література та віртуальність.

Концепція Маршалла Маклуена: від *галактики Гутенберга* до *глобального села*.

Поняття *мережевої літератури*. Типологія мережевої літератури Еспена Дж. Аарсета: кібертекст та ергодична література.

Візуалізація літератури та мистецтва: основні тенденції та перспективи дослідження.

«Література без паперу»: гіпертекст та мультимедіа.

Перформанс у просторі сучасної культури. Специфіка літературного перформансу.

Практичне заняття № 9

Тема: Література та/чи Internet (презентація студентських проєктів).

Рекомендована література:

1. Завадський Ю. Віртуальна література. Нарис типології та поетики / Юрій Завадський. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. – 130 с.

2. Корнев С. «Сетевая литература» и завершение постмодерна. Интернет как место обитания литературы / Сергей Корнев // Новое литературное обозрение. – 1998. – № 4 (32). – С. 29–47.

3. Нечиталюк І. Український літературний перформанс / Нечиталюк Ірина // Вісник ОНУ. Сер.: Філологія. – 2014. – Т. 19, вип. 2(8). – С. 49–57.

Додаткова література:

1. Мак-Люэн М. Галактика Гутенберга: Сотворение человека печатной культуры / М. Мак-Люэн ; [пер. с англ. А. Юдина]. – Киев : Ника-Центр, 2003. – 432 с.

2. Рыльская Т. Визуальный поворот как переосмысление современного искусства / Т. Рыльская // Культурная жизнь Юга России. – 2009. – № 3 (32). – С. 109–110.

4. Шувакович М. Искусство перформанса и новые теории искусства [Электронный ресурс] / Мишко Шувакович. – Доступно з : atraktivist.org/lekciya-mishko-shuvakovichaiskusstvo-performansa-i-novye-teorii-iskusstva.

5. Хейлз К. Н. Як ми стали постлюдством. Віртуальні тіла в кібернетичі, літературі та інформатиці / Кетрін Н. Хейлз ; [пер. з англ. Є. Т. Марічева]. – Київ : Ніка-Центр, 2013. – 426 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Література як соціальний інститут: основні напрями дослідження	12
2	Літературний канон та суспільні фактори впливу на літературу	12
3	Література та влада. Проблема <i>пере</i> -розподілу влади у літературі	12
4	Читання як соціокультурний феномен	12
5	Феномен масової літератури: виникнення, особливості функціонування, значення	12
6	Література та мистецтво в контексті суспільних змін. <i>Пере</i> -відкриття «Іншого»	14
7	Постколоніальний погляд на літературу та мистецтво	14
8	Література та мистецтво в епоху інформаційних технологій: галактика Гутенберга vs Internet	14
	Разом	102

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виступів на практичних (семінарських) заняттях, участі в дискусіях та презентації проекту з обраної теми. Передбачене також виконання письмового тестового завдання. Курс закінчується іспитом.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Оцінювання роботи студента здійснюється за такою схемою:

1. Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 100 балів.
2. Робота студента впродовж семестру оцінюється за такими показниками:
 - а) активність на практичних заняттях – 20 балів;
 - б) презентація проекту на обрану тему – 20 балів;
 - в) контрольний зріз (30 тестових завдань) – 30 балів;
 - г) усна відповідь на іспиті – 30 балів.
3. Переведення в оцінку за 4-бальною шкалою здійснюється за такою схемою:

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	залік	
A	90-100	5	<i>Відмінно</i>	Зараховано
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51-60		<i>Достатньо</i>	

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Література як соціальний інститут: основні напрями дослідження.
2. Поняття «актуальності» літературного твору в контексті суспільних змін.
3. Теорія літературного канону: основні підходи вивчення.
4. Галактика Гутенберга vs Internet (література та/чи віртуальність).
5. Література та влада. Проблема перерозподілу влади в літературі.
6. Поняття «перформансу» у просторі культури.
7. Масова та елітарна літератури: критерії розмежування.
8. Проблема «маргіналізованих» у літературі.
9. Цензура в літературі та мистецтві: різновиди, причини, наслідки.
10. Читач-Дорослий та Читач-Дитина. Проблема *не*-читання.
11. Інституційна теорія літературного канону та суспільні чинники його формування.
 12. Глобалізація та література: причини та наслідки впливу.
 13. Основні підходи дослідження масової літератури.
 14. Ідеологія та літературна репрезентація.
 15. Проблема реінтерпретації (анти/пост)колоніальної літератури у контексті суспільних змін.
 16. Масова література як індустрія.
 17. Літературний канон як «феномен культурної пам'яті».
 18. Зміна читацьких практик у контексті суспільного розвитку.
 19. Теоретико-методологічні засади та ключові поняття постколоніальних студій.
 20. Теорія «літературного поля» П'єра Бурдьє.
 21. Візуалізація літератури та мистецтва: основні тенденції та перспективи дослідження.
 22. Мультикультуралізм та література.
 23. Постколоніальний погляд на літературу та мистецтво: проблема рецесії та реінтерпретації.
 24. Соціокультурні функції читання.
 25. Читання як соціокультурний феномен: історія досліджень.
 26. Дискримінація в літературі та «відкриття канону». Проблема зміни «центру» та «маргінесів».
 27. Завдання та цілі соціології літератури.
 28. «Інший» як об'єкт та суб'єкт літератури та мистецтва.
 29. Соціальні механізми впливу на літературу.
 30. Література та мистецтво в епоху інформаційних технологій: текст/кібертекст/гіпертекст.

ТЕМАТИЧНІ БЛОКИ СТУДЕНТСЬКИХ ПРОЕКТІВ

1. Література Майдану.
2. Література (з) війни.
3. Література та/чи Internet.
4. Література з «інвалідністю».
5. Расова «інакшість» у літературі.
6. Масове як елітарне: зміна канонів.
7. Дитина-читач у ХХІ ст.: покоління NEXT.
8. Ера «візуального» в літературі та мистецтві.
9. Література і глобалізація: пошук нової мови.
10. Художній текст: постколоніальне *пере*-прочитання.
11. Література під «клаптиковою ковдрою» мультикультуралізму.
12. Література та мистецтво як індустрія: тиск економічного поля.
13. *Пере*-прочитання соцреалістичних текстів української літератури.
14. «Інший» як об'єкт та суб'єкт художньої літератури: квір-теорія у дії.
15. Проблема «маргіналізованих» у літературі: жінка-автор(ка)/жінка-читач(ка)/жінка-герой(іня).

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Назвіть автора праці «Соціологія літератури» (1958), який запропонував погляд на літературу як соціальний інститут:

- a) Робер Ескарпі;
- b) Луї Альтюссер;
- c) П'єр Бурдьє;
- d) Лев Гудков.

2. Назвіть три соціальні концепції літератури та мистецтва.

3. Теоретичною основою соціології літератури вважають:

- a) марксистську критику;
- b) постколоніальну критику;
- c) деконструктивізм;
- d) «новий історизм».

4. Поняття «гегемонії» в обіг увів:

- a) Луї Альтюссер;
- b) Антоніо Грамші;
- c) Кен Гелдер;
- d) Міхаїл Гронас.

5. Хто ввів у обіг поняття «єргодична література» на позначення масиву певного виду текстів, які можуть реалізовуватися як у комп'ютерному середовищі, так і поза ним?

6. Теорію «літературного поля» запропонував:

- a) Террі Іглтон;
- b) Ролан Барт;
- c) П'єр Бурдьє;
- d) Карлос Реїс.

7. Авторське трактування канону як «іконостасу» належить:

- a) Маркові Павлишину;
- b) Яну Ассману;

- c) Гарольду Блуму;
- d) Тамарі Гундоровій.

8. У межах теорії літературного канону окреслились дві лінії дослідження. Назвіть їх.

9. Хто з дослідників трактував канон як «культурну граматику», оскільки він здатен впливати на формування, усталення та розвиток як естетичних, так і етичних норм та приписів?

- a) Джон Гіллорі;
- b) Гарольд Блум;
- c) Чарльз Альтієрі;
- d) Дін Колбас.

10. Кому приписують авторство терміна «ідеологія»?

- a) Антуану де Трейсі;
- b) Карлу Мангайму;
- c) Яну Ассману;
- d) Полю Рікеру.

11. Вкажіть соціолога, який досліджував особливості функціонування в суспільстві ідеологічної та утопічної свідомості, автора праці «Ідеологія як культурна система».

- a) Вітторіо Страда;
- b) Карл Мангайм;
- c) Кліффорд Гірц;
- d) Річард Гоггарт.

12. Хто у своїй роботі «Ідеологія та літературна репрезентація» стверджував: «Літературний текст містить певну частину ідеологічної інформації, що обумовлює конфлікт інтерпретацій художнього твору як естетичного цілого та соціального утворення»?

- a) Карлос Реїс;
- b) Ролан Барт;
- c) Карл Мангайм;
- d) Кліффорд Гірц.

13. Назвіть три провідні напрями вивчення масової літератури в західній філології й мистецтвознавстві.

14. Хто 1957 р. увів у обіг термін «масова культура», означивши його як «паразитичний, пухлинний наріст»?

- a) Ролан Барт;
- b) Карл Мангайм;
- c) Кліфорд Гірц;
- d) Дуайт Макдональд.

15. Кому належать слова, що апелюють до проблеми зневажливого ставлення до масової літератури: «Може, зведемо всю біологію до метеликів? Сучасні форми літератури (як і культури в цілому) залишаються поза увагою й розумінням філологів...»?

- a) Лев Гудков;
- b) Кен Гелдер;
- c) Михайл Ямпольський;
- d) Софія Філоненко.

16. Хто ввів у обіг поняття «гінокритика»?

17. Назвіть українського дослідника, автора праці «Про одне з чергових завдань історико-літературної науки (вивчення історії читача)» (1922 р.).

- a) Олександр Білецький;
- b) Дмитро Чижевський;
- c) Михайло Рубакін;
- d) Василь Іванушкін.

18. Ганна Костіна зафіксувала «мозаїку теоретичних суджень» в осмисленні масової культури. Перелічіть основні методологічні підходи до вивчення масової літератури (за Софією Філоненко).

19. Назвіть українського дослідника, автора праці «Проблема читачівства та її вивчення» (1922).

- a) Олександр Білецький;

- b) Дмитро Чижевський;
- c) Михайло Рубакін;
- d) Василь Іванушкін.

20. Назвіть типи читачів за Германом Гессе.

21. Вкажіть автора праці «Про читання. Феноменологічне наближення».

- a) Вольфганг Ізер;
- b) Карл Мангайм;
- c) Кліфорд Гірц;
- d) Дуайт Макдональд.

22. Маршалл Маклуен автор праці:

- a) «Галактика Гутенберга: Становлення людини друкуючої»;
- b) «Поява книги»;
- c) «Соціологія текстів та історія писемної культури: Дон Кіхот в книгодрукуванні»;
- d) «Становлення читача (Перетворення у читача). Досвід прочитання від дитинства до зрілості».

23. Назвіть фактори, які впливають на зміну функціонування літератури в сучасному суспільстві.

24. Назвіть трьох представників постколоніальної критики.

25. Автором праці «Культура й імперіалізм» є _____.

26. Термін «перформативність» був уведений у кінці 1950-х рр. британським філософом:

- a) Омаром Фаноном;
- b) Карлом Мангаймом;
- c) Дуайтом Макдональдом;
- d) Джоном Остіном.

27. Назвіть явище, що запропонував Теодор Нельсон 1965 р. у праці «Літературні машини» на позначення текстового матеріалу, що організований у такий спосіб, що він перетворюється на «систему текстових одиниць», представлених не в лінійному порядку, а як множинність зв'язків та переходів.

28. Індійський антрополог, автор праці «Чорна шкіра, білі маски» (1952), який критикує колоніалізм та досліджує його наслідки впливу на формування культурної ідентичності поневоленої нації – це:

- a) Роз Лі Голдберг;
- b) Франц Омар Фанон;
- c) Карл Мангайм;
- d) Дуайт Макдональд.

29. Назвіть п'ять типів дитини-читача за Джозефом Епплярдом.

30. Хто увів поняття «мнема»?

- a) Олександр Білецький;
- b) Дмитро Чижевський;
- c) Михайло Рубакін;
- d) Василь Іванушкін.

31. Назвіть одного із зачинателів соціології літератури, автора праці «Мистецтво з соціологічної точки зору» (1900).

- a) Жан-Марі Гюйо;
- b) Антоніо Грамші;
- c) Карлос Реїс;
- d) Фредрік Джеймсон.

32. Перелічіть три моделі досліджень у соціології літератури.

33. Представниками марксистської критики є:

- a) Лев Гудков, Міхаїл Ямпольський, Борис Дубін;
- b) Луї Альтюссер, Антоніо Грамші, Фредрік Джеймсон;
- c) П'єр Бурдьє, Фредрік Джеймсон, Кен Гелдер.

34. Внутрішню форму соціального контролю представники марксистської критики означили як:

- a) гегемонія;
- b) автоцензура;
- c) надтермінізм;
- d) літературне поле.

35. Інтелектуалів П'єр Бурдьє називає:

- a) «спільниками»;
- b) «агентами»;
- c) «внутрішніми колонізаторами»;
- d) «маргіналами».

36. Поняття «школа ресентименту» («школа обурення») в теорію літературного канону ввів:

- a) Вірджіл Немояну;
- b) Террі Іглтон;
- c) Гарольд Блум;
- d) Френк Кермоуд.

37. В останні роки в теорії літературного канону, окрім аксіологічної та інституційної, увагу акцентують на третій лінії його дослідження. Назвіть її.

38. Теорія «сильного автора», згідно з якою «автор вривається в канон тільки за допомогою своєї естетичної сили, яка перш за все утворюється за рахунок володіння фігуративною мовою, з'єднаною з оригінальністю, когнітивною енергією, багатством мови» була запропонована:

- a) Ніколасом Каролідесом;
- b) Гарольдом Блумом;
- c) Чарльзом Альтієрі;
- d) П'єром Бурдьє.

39. Назвіть автора монографії «Зіркові автори. Літературна знаменитість в Америці», де увагу акцентується на визначальній ролі ринкових відносин у процесі канонізації.

- a) Джон Гіллорі;
- b) Джо Морана;
- c) Чарльз Альтієрі;
- d) Дін Колбас.

40. Вкажіть соціолога, автора праці «Утопія та ідеологія».

- a) Вітторіо Страда;
- b) Карл Мангайм;
- c) Кліфорд Гірц;
- d) Річард Гоггарт.

41. Хто називав ідеологію «метафорою реальності»?

- a) Ролан Барт;
- b) Карл Мангайм;
- c) Кліфорд Гірц;
- d) Дуайт Макдональд.

42. Представником «обвинувачувального» напрямку вивчення масової літератури є:

- a) Ролан Барт;
- b) Карл Мангайм;
- c) Кліфорд Гірц;
- d) Дуайт Макдональд.

43. Хто у праці «Популярна белетристика: логіки і практики літературного поля» (2004) розгортає тезу про те, що популярна белетристика не дорівнює звичайній сумі текстів, а включає «виробництво», «дистрибуцію включно із промоцією та рекламою» і «споживання»?

- a) Лев Гудков;
- b) Кен Гелдер;
- c) Міхаїл Ямпольський;
- d) Софія Філоненко.

44. Назвіть функції масової літератури.

45. Перелічіть чинники формування літературного канону.

46. Що таке «мнема»?

- a) функція читання-запам'ятовування;
- b) одиниця родової пам'яті читача;
- c) читацький досвід соціокультурної групи;
- d) авторська пам'ять у тексті.

47. Назвіть щонайменше трьох українських дослідників, які займаються проблемами постколоніалізму.

48. Хто з дослідників у праці «Нація і розповідь» проводить паралелі між ідеологією і мовою, вказуючи, що для них спільна амбівалентна природа елементів («дволике обличчя Януса»)?

- a) Гомі Бгабга;
- b) Едвард Саїд;
- c) Омар Фанон;
- d) Гаятрі Чакраворті Співак.

49. Назвіть теорію, що трактує сексуальні ідентичності як продукт соціальних уявлень, які передують сексуальним ідентичностям, визначають, ускладнюють або руйнують їх.

- a) теорія секс-ідентичності;
- b) квір-теорія;
- c) квазіфалос-теорія;
- d) гей-лесбійська теорія.

50. Теорія читацького відгуку пов'язана з іменами

- a) Роз Лі Голдберг та Маршалла Маклуена;
- b) Едварда Саїд та Марка Павлишина;
- c) Михайла Рубакіна та Василя Іванушкіна;
- d) Луїзи М. Розенблатт та Стенлі Фіша.

51. Найновіші дослідження читання та читача представлені (назвіть трьох авторів та їхні праці).

52. «Становлення читача (Перетворення у читача). Досвід прочитання від дитинства до зрілості». Назвіть автора праці.

- a) Джозеф Епплярд;
- b) Карл Мангайм;
- c) Кліфорд Гірц;
- d) Дуайт Макдональд.

53. Поняття «внутрішньої колонії» в дослідженні «Внутрішня колонізація. Імперський досвід Росії» ввів:

- a) Лев Гудков;
- b) Олександр Еткінд;
- c) Міхаїл Берг;
- d) Міхаїл Ямпольський.

54. Хто ввів в обіг термін «перформанс»?

- a) Роз Лі Голдберг;
- b) Омар Фанон;
- c) Карл Мангайм;
- d) Дуайт Макдональд.

55. Який феномен сучасного мистецтва називають «мистецтвом миті, яке балансує на межі буття і небуття»?

56. Яким терміном Еспен Аарсет позначає масив певного виду текстів, які можуть реалізовуватися як в комп'ютерному середовищі, так і поза ним?

57. Явище, що зосереджене на двох аспектах дослідження: жінка як читач чоловічих текстів та жінка як творець власних текстів називається

58. Термін «гіпертекст» увів у вжиток 1965 року програміст, математик та філософ:

- a) Роз Лі Голдберг;
- b) Карл Мангайм;
- c) Дуайт Макдональд;
- d) Теодор Нельсон.

59. Зачинателем постколоніальної критики вважають _____ .

60. Назвіть типи читачів за Вольфгангом Ізером.

61. Назвіть автора книги «Революція у світі книг».

- a) Роз Лі Голдберг;
- b) Карл Мангайм;
- c) Дуайт Макдональд;
- d) Робер Ескарпі.

62. Робер Ескарпі в 70-х рр. XX ст. видав монографію «Жага читання». Співавтором був:

- a) Рональд Баркер;
- b) Роз Лі Голдберг;
- c) Дуайт Макдональд;
- d) Теодор Нельсон.

63. Рональд Баркер та Робер Ескарпі в 70-х рр. XX ст. видали книгу:

- a) «Жага читання»;
- b) «Поступ в читанні»;
- c) «Читання як соціокультурний феномен»;
- d) «Феномен читання».

64. Первісна назва книги «Жага читання» Рональда Баркера та Робера Ескарпі:

- a) «Книжковий голод»;
- b) «Поступ у читанні»;
- c) «Читання як соціокультурний феномен»;
- d) «Феномен читання».

65. Хто з науковців зосереджує свою увагу на потребі дослідження специфічних «жіночих наративів», що є опозиційними до імперської патріархальності та часто містять форми антиколоніального спротиву?

66. Хто в дослідженні «Чи може підпорядковане промовляти?» порушує проблему жіночого мовлення?

67. Назвіть автора праці «Трубадури імперії: Російська література і колоніалізм»?

68. Хто з дослідників «performance art» запропонував ідею соціальної скульптури?

69. Перформанс сформувався у трьох напрямках мистецтва. Назвіть їх.

70. Назвіть провідних теоретиків квір-теорії.

71. Якому відомому американському культурологу належать роздуми про поняття «мультикультуралізм»: «Не можна стверджувати або заперечувати цей факт – він просто є: «казати мультикультуралізові «так» чи «ні» здається настільки ж безглуздом, як казати «так» чи «ні» історії»?

72. Назвіть працю відомої американської авторки Кетрін Хейлз, присвячену дослідженню впливу інформаційних технологій на культуру.

73. Назвіть автора праці «Електронне слово: демократія, технологія та мистецтво».

74. Назвіть працю Ричарда Ленема, де автор роздумує над тим, як змінюється письменність у вік цифрових технологій та як вони впливають не лише на літературу, але й на інші види мистецтва.

75. Автором статті «Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності» є _____.

76. «Технічна відтворюваність мистецького твору змінює ставлення мас до мистецтва» – це цитата з праці _____.

77. Вкажіть автора студії «Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр» (2011).

78. Назвіть автора монографії «Західний канон. Книги на тлі епох».

79. «Це простір силових відносин між агентами та інституціями, які володіють капіталом, що необхідний для того, щоб зайняти домінуючі позиції в різних полях (зокрема, в економіці і в культурі)». В уривку йдеться про поняття _____.

80. «Канонічний твір – бестселер в історичному вимірі». Цей вислів належить _____.

81. Кому належить думка, що канон функціонує як засіб «упорядкування наших думок про історію літератури та мистецтва»?

82. Вставте пропущене слово.

«_____ діє головним чином на рівні підтексту, вторинних, часто несвідомих значень, які несуть у собі тексти та практики» (Роланд Барт).

83. Вставте пропущене слово.

«_____ – контроль офіційної (світської або духовної) влади за змістом, випуском у світ і поширенням друкованої продукції, творів сценічного, образотворчого та кіномистецтва, радіо- і телепередач, а іноді і приватного листування (перлюстрація) з тим, щоб не допустити або обмежити поширення ідей, інформації, що визначаються цією владою небажаними або шкідливими».

84. Вставте пропущене слово.

«_____ – це читання власного тексту чужими очима, коли ви самі стаєте своїм оскаржувачем, причому підозріливішим і суворішим, ніж будь-хто інший, позаяк знаєте також і про те, чого цензор ніколи не відкриє у вашому тексті, про те, що замовчується, що ніколи не вилетіть на папір, але, що, як вам здається, залишилося «між рядками».

85. Вставте пропущене слово.

«_____ – це ніщо інше, як авторитарна, догматична, встановлена «дискримінація», заснована на економічній та політичній перевазі» (Патрік Гоган).

86. Вставте пропущене слово.

«Ми, _____, є агентами, що допомагають формувати канон, а саме – виключення з нього або його зменшення. Інші інституціоналізовані форми розробки і впровадження канону – історії літератури, видання текстів, літературні або культурні студії, словники, енциклопедії, рецензії, академії, премії. Одне слово, увесь академічний, видавничий і культурний світ, який бере участь у поширенні і відтворенні культури, яку ми розуміємо як комплекс вірувань, практик, моделей, знаків і символів, що визначають і обмежують соціальне поведіння індивідуума» (Іріс Савала).

87. Вставте пропущене слово.

«_____ не пропонує своїм споживачам ні емоційного катарсису, ні естетичного досвіду, бо це вимагає зусиль. Він, як конвеєр, виробляє уніфікований продукт, чия проста мета – це навіть не розвага, бо це передбачає життєву активність і тому потребує зусиль, але лише забуття. Він може стимулювати чи бути наркотиком, але має легко перетравлюватися. Він нічого не вимагає від читача, бо повністю йому підвладний. Але й нічого не дає» (Дуайт Макдональд).

88. Вставте пропущене слово.

_____ – це «процес культурної експансії, гегемонії, асиміляції в межах державних кордонів, реальних або уявних» (Александр Еткінд).

89. Вставте пропущене слово.

«_____ – це пристрій, який дозволить нам винаходити нові тексти, не має нічого спільного з нашою здатністю інтерпретувати вже існуючі» (Умберто Еко).

90. Вставте пропущене слово.

Австралійський професор Кен Гелдер у монографії «Популярна белетристика: логіки і практики літературного поля» (2004), розмежовуючи поля культурної продукції на автономне («поле літератури») та гетерономне («поле популярної белетристики»), наголошує, що в останньому «використовується не «мова мистецтва», а _____.

91. Поняття «глобальне село» в обіг увів _____.

92. Перехід від друкованих видань до електронних Маршалл Маклуен назвав _____.

93. Хто назвав перехід від друкованих видань до електронних «пробудженням Африки всередині нас»?

94. Що, на думку Поля Рікера, в канонотворчому процесі слід дотримуватися?

95. Назвіть автора праці «Теорія культури та масова культура».

96. Що, як зауважив Террі Іглтон, слід розглядали як корпус, що «розпізнаний як конструкція, змодельована певними людьми з певних причин у певний час»?

97. Хто автор праці «Літературократія: проблема присвоєння та перерозподілу влади в літературі»?

98. Мультикультуралізм визначається як _____ .

99. Метафора «melting pot» («плавильного котла») пов'язана з поняттям _____ .

100. До теорії мультикультуралізму часто застосовують означення _____ .

СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ
до курсу
«ЛІТЕРАТУРА ТА МИСТЕЦТВО
В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН»*

БЕСТСЕЛЕР – книжка, яка в певний період користується великою популярністю, видається великими тиражами (часто перевидається), перекладається різними мовами та є об'єктом посиленої уваги читачів-покупців.

ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА – сфера культури, що складається з орієнтованих на зорове сприйняття культурних репрезентацій (образів, знаків, зображень).

ГАБІТУС – система набутих звичок та навичок, що в подальшому використовуються індивідами як вихідні установки, що породжують їхні конкретні соціальні практики.

ГЕГЕМОНИЯ – домінуючі позиції певної соціальної групи, класу, нації, держави чи політичної сили, що підтримують монополізацію, контроль та розподіл владних ресурсів у суспільній системі.

ГІНОКРИТИКА – термін, що ввела в літературний обіг Елейн Шовалтер на позначення досліджень «жінки-як-знаку» в історичному та суспільному контексті. Це явище головно зосереджене на двох аспектах вивчення – жінка як читач чоловічих текстів та жінка як творець власних текстів.

ГІПЕРТЕКСТ – нелінійна мережева форма організації тексту, при якій його одиниці функціонують як система можливих переходів між ними.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ – новітній трансформаційний процес у просоровій організації локальних, регіональних і світових економічний

* У термінологічному словнику до курсу використано як авторські визначення, так і гасла з інших джерел, зокрема: *Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Е. Вінквіста, В. Е. Тейлора. – Київ : Основи, 2003. – 503 с.; Слово. Знак. Дискурс : Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. ; [за ред. М. Зубрицької]. – 2-е вид., доповн. – Львів : Літопис, 2002. – 832 с.; Енциклопедія сучасної України / Ін-т енцикл. дослідж. ; гол. редкол.: Дзюба І. М. [та ін.]. – 2011. – Т. 11 : Зор – Как. – 710, [2] с.; Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол. : В. А. Смолій (гол.) та ін. – Київ : Наук. думка, 2004. – Т. 2 : Г–Д. – 518 с.*

зв'язків та відповідних соціальних відносин. Під поняттям «культурна глобалізація» розуміємо активізацію культурних взаємозв'язків у світі, інтеграцію культур, що призводить до виникнення глобальної масової культури.

ЕЛІТАРНА ЛІТЕРАТУРА – твори, для яких характерна інтелектуальна та естетична ускладненість, наявність складної образності, палімпсестної метафорики та багатого підтексту; часто суттєву роль у них відіграють літературний і культурний контексти.

ЕРГОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА – термін, що вживається на позначення масиву певного виду текстів, які можуть реалізовуватися як у комп'ютерному середовищі, так і поза ним; крім цього, читач є активним співавтором тексту і може вибирати його альтернативні прочитання.

ІДЕОЛОГІЯ – сукупність уявлень, переконань та ідей, зосереджених на стосунках людей у суспільствах та призначених виправдовувати чи змінювати ці взаємини, об'єднуючи людей для колективних дій.

«Я»/«ІНШИЙ» – бінарна психоаналітична, філософська, ідеологічна та соціокультурна конструкція, що презентує протилежні позиції між суб'єктами, відмінними за расовою, гендерною, політичною чи іншими ознаками.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КАНОН – сталий репрезентативний список текстів та авторів, що слугують взірцем для подальшого творення (фактографічний підхід) чи усталені закони, норми та принципи творення художніх текстів (текстотвірний підхід).

КВІР-ТЕОРІЯ – міждисциплінарний дослідницький напрямок у культурології, що займається вивченням сексуальної та статевої ідентичності, зосереджуючи увагу на гомосексуальній та трансгендерній тематиці.

КІБЕРТЕКСТ – це текстове утворення лінійної структури, що поєднує в собі декілька текстів.

КУЛЬТУРНА ПАМ'ЯТЬ – це притаманний кожному суспільству і кожній епісі набір текстів, зображень, ритуалів, завдяки яким певна група людей формує та передає далі власне бачення себе самої.

МАРГІНАЛ – це людина, яка перебуває поза політичною, соціальною чи культурною групою через своє становище в суспільстві, спосіб життя, походження чи світогляд.

МАРКСИСТСЬКА КРИТИКА – погляд на літературу як на специфічне відображення класової ідеології, що знаходиться у процесі постійного історичного розвитку і неминуче несе на собі відбиток класової боротьби.

МАСОВА ЛІТЕРАТУРА – це розважальна й дидактична белетристика, яка друкується великими накладками і є складовою «індустрії культури».

МЕРЕЖЕВА ЛІТЕРАТУРА – різновид літературного мистецтва, залежний від цифрового носія, що уможливує створення нелінійних структур і створює підґрунтя для залучення мультимедіа в літературний текст. Традиційно до мережевої літератури відносять такі підвиди, як гіпертекстова та мультимедійна література.

МНЕМА – одиниця родової пам'яті читача.

МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ – явище суспільного життя, яке полягає у співіснуванні в рамках одного суспільства багатьох культур.

ПЕРФОРМАНС – одна з форм мистецтва, де твором вважають дії автора, за якими глядачі спостерігають у режимі реального часу.

ПОЛЕ – це структурований соціальний простір силових відносин між агентами та інституціями, які володіють капіталом, необхідним для того, щоб зайняти домінуючі позиції (зокрема, в економіці та культурі).

ПОСТКОЛОНІАЛІЗМ – термін на позначення теоретичної та критичної методології, що використовується при аналізі культури (літератури, політики, історії тощо) колишніх колоній європейських імперій.

САМОЦЕНзуРА – умисне усунення автором зі свого твору частин, які він вважає, з тих чи інших причин, неприпустимим для публічної демонстрації.

СОЦІОЛОГІЯ ЛІТЕРАТУРИ – галузь соціології мистецтва та художньої культури, предметом вивчення якої є взаємозв'язок та взаємовплив літератури та соціуму.

ТЕОРІЯ ЧИТАЦЬКОГО ВІДГУКУ – теоретичний напрям, який об'єднує різні школи американської літературно-критичної думки, що зосереджують свою увагу на ролі читача та процесі читання при інтерпретуванні текстів.

ФЕМІНІСТИЧНА КРИТИКА – один із напрямів літературно-критичної думки, що зосереджений на обґрунтуванні концепції «іншості» жінки, жіночого письма, бісексуальності, а також критиці фалоцентризму.

ЦЕНзуРА – соціокультурна система контролю за виробництвом, розподілом, зберіганням і використанням соціальної інформації, що діє відповідно до потреб та інтересів організуючої та спрямовуючої інстанції, наділеної владою.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Ассман А. Простори спогаду: форми та трансформації культурної пам'яті / Аляйда Ассман ; [пер. з нім. К. Дмитренко, Л. Дороніна, О. Юдін]. – Київ : Ніка-Центр, 2012. – 440 с.

2. Ассман Я. Культурная память: письмо, память о прошлом и политическая идентичность в высоких культурах древности / Ян Ассман [пер. с нем. М. М. Сокольской]. – Москва : Языки славянской культуры, 2004. – 368 с.

3. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пітер Баррі ; [пер. з англ. О. Погинайко ; наук. ред. Р. Семків]. – Київ : Смолоскип, 2008. – 360 с.

4. Бенхабиб С. Притязання культури. Равенство и разнообразие в глобальную эру / С. Бенхабиб / [под ред. В. И. Иноземцева]. – Москва : Логос, 2003. – 350 с.

5. Берг М. Литературократия. Опыт присвоения и распределения власти в литературе / Михаил Берг. – Москва : Новое литературное обозрение, 2000. – 352 с.

6. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Гарольд Блум ; [пер. з англ. Р. Семківа]. – Київ : Факт, 2007. – 720 с.

7. Бурдьє П. Поле інтелектуальної діяльності як особий мир / П'єр Бурдьє // Начала / П'єр Бурдьє ; [пер. с фр. Н. А. Шматко]. – Москва : Socio-Logos, 1994. – С. 208–221.

8. Бурдьє П. Поле літератури / П'єр Бурдьє // Новое литературное обозрение. – 2000. – № 45. – С. 22–87.

9. Бурдьє П. Соціальне пространство: поля і практики / П'єр Бурдьє ; [пер. с фр. Н. А. Шматко]. – Санкт-Петербург : Алетейя ; Москва : Институт экспериментальной социологии, 2005. – 576 с.

10. Гірц К. Идеология как культурная система / Клиффорд Гирц // Новое литературное обозрение. – 1998. – № 29. – С. 7–38.

11. Гірц К. Інтерпретація культур / Кліффорд Гірц. – Київ : Дух і Літера, 2001. – 542 с.

12. Гудков Л. Литература и общество: Введение в социологию литературы / Л. Гудков, Б. Дубин, В. Страда. – Москва : Российск. гос. гуманит. ун-т, 1998. – 78 с.

13. Гудков Л. Литература как социальный институт : статьи по социологии литературы / Лев Гудков, Борис Дубин. – Москва : Новое литературное обозрение, 1994. – 352 с.

14. Гулевич Є. Культурні практики читання [Електронний ресурс] / Євген Гулевич. – Доступно з : www.anthropos.lnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/779.

15. Гундорова Т. Кітч і література. Травестії. / Тамара Гундорова. – Київ : Факт, 2008. – 284 с.

16. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на Сході Європи [Електронний ресурс] / Тамара Гундорова. – Доступно з : uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma.

17. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми / Тамара Гундорова. – Київ : Грані-Т, 2013. – 548 с.

18. Добренко Е. Метафора влади: література сталинської епохи в історическом освещении / Евгений Добренко. – Мюнхен : Сангер, 1993. – 408 с.

19. Дубин Б. Пополнение поэтического пантеона / Борис Дубин // Слово – письмо – литература: очерки по социологии современной культуры / Борис Дубин. – Москва : Новое литературное обозрение, 2001. – С. 324–328.

20. Євромайдан. Лірична хроніка – Брустурів : Дискурсус, 2014. – 46 с.

21. Євромайдан: хроніка в новелах. – Брустурів : Дискурсус, 2014. – 213 с.

22. Євромайдан: хроніка відчуттів. – Київ : Дискурс, 2014. – 151 с.

23. Завадський Ю. Віртуальна література. Нарис типології та поезики / Юрій Завадський. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. – 130 с.

24. Захарчук І. Війна і слово: мілітарна парадигма літератури соціалістичного реалізму / Ірина Захарчук. – Луцьк : Твердиня, 2008. – 407 с.

25. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / Марія Зубрицька. – Львів : Літопис, 2004. – 352 с.

26. Іванушкин В. Проблема читачівства та її вивчення / В. Іванушкин ; Український інститут книгознавства. – Київ : [б. в.], 1926. – 32 с.

27. Кіш Д. Цензура – автоцензура / Данило Кіш ; [пер. з серб. А. Бондаря] // Ї: Незалежний культурологічний часопис: Югославія. Косово. Європа. – 1999. – № 15. – С. 40–44.

28. Книга и чтение в зеркале социологии. – Москва : Книжная палата, 1990. – 208 с.

29. Корнев С. Сетевая литература и завершение постмодерна: Интернет как место обитания литературы / С. Корнев // Новое литературное обозрение. – 1998. – № 32. – С. 29–47. – Доступно з : www.netslova.ru/kornev/kornev.htm.

30. Культ как феномен литературного процесса: автор, текст, читатель / [отв. ред. М. Ф. Надъярных, А. П. Уракова]. – Москва : ИМЛИ РАН, 2011. – 480 с.

31. Ленем Р. Електронне слово: демократія, технологія та мистецтво / Ричард Ленем ; [пер. з англ. А. Галушка]. – Київ : Ніка-Центр, 2005. – 376 с.

32. Лотман Ю. Культура и взрыв / Ю. М. Лотман. – Москва : Гнозис, 1992. – 272 с.

33. Мак-Люэн М. Галактика Гутенберга / Маршал Мак-Люэн ; [пер. с англ. А. Юдина]. – Киев : Ника-Центр – Эльга, 2004. – 432 с.

34. Массовая литература сегодня : учебн. пособ. / Н. А. Купина, М. А. Литовская, Н. А. Николина. – Москва : Флинта; Наука, 2009. – 424 с.
35. Мукерджи Ч. Новый взгляд на популярную культуру / Ч. Мукерджи, М. Шадсон // Массовая культура и массовое искусство: «за и против». – Москва : Гуманитарий, 2003. – 511 с.
36. Огар Е. Дитяча книга в українському соціумі: (досвід перехідної доби) / Емілія Огар. – Львів : Світ, 2012. – 320 с.
37. Ортега-і-Гассет Х. Дегуманізація мистецтва / Хосе Ортега-і-Гассет // Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори. – Київ : Вид-во «Основи», 1994. – С. 238–272.
38. Павлишин М. Канон та іконостас : літ.-крит. статті / Марко Павлишин ; [ред. Вал. Шевчук та ін.]. – Київ : Час, 1997. – 447 с.
39. Поліщук Я. Реактивність літератури / Ярослав Поліщук. – Київ : Академвидав, 2016. – 192 с.
40. Попова И. Повседневные идеологии. Как они живут, меняются и исчезают / И. М. Попова. – Киев : Сфера, 2000. – 226 с.
41. Постколониалізм. Генерації. Культура / [за ред. Т. Гундорової, А. Матусяк]. – Київ : Лаурус, 2016. – 336 с.
42. Реис К. Идеология и литературная репрезентация [Електронний ресурс]. – Доступно з : liternet.ida.bg/publish12/k_reis/ideologia.html.
43. Рікер П. Идеологія та утопія / Поль Рікер ; [пер. з англ. В. Верлока]. – Київ : Дух і Літера, 2005. – 386 с.
44. Романюк В. Перформанс у просторі культури : архаїчні прототипи та сучасні репрезентації : автореф. дис. ... канд. культ. : 26.00.01 / Вікторія Сергіївна Романюк ; Харківська держ. академія культури Міністерства культури і туризму України. – Харків : [б. в.], 2008. – 17 с.
45. Саїд Е. Культура й імперіялізм / Едвард Саїд ; [пер. з англ. К. Ботанова, Т. Цимбал та ін.]. – Київ : Критика, 2007. – 608 с.
46. Саїд Е. Орієнталізм / Едвард Саїд ; [пер. з англ. В. Шовкун]. – Київ : Основи, 2001. – 511 с.
47. Семашко О. Соціологія мистецтва : навч. посіб. / О. Семашко. – Львів : Магнолія плюс, 2006. – 224 с.
48. Сеньківський В. Читання як проблема вільного часу: за результатами соціолого-статистичних досліджень / В. М. Сеньківський, Т. В. Олянишен, А. М. Штангрет, О. В. Мельников. – Львів : УАД, 2008. – 158 с.
49. Сивокінь Г. У вимірах сприймання. Теоритичні проблеми художньої літератури, її історії та функцій / Григорій Сивокінь. – Київ : Фенікс, 2006. – 304 с.
50. Сивокінь Г. Художня література і читач: з досвіду конкретно-соціологічних спостережень / Г. М. Сивокінь ; Академія наук Української РСР, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Наукова думка, 1971. – 148 с.

51. Соціологія культури : навч. посіб. / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін. / [за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі]. – Київ : Каравелла; Львів : Новий Світ 2000, 2002. – 334 с.
52. Соцреалистический канон / [под общ. ред. Х. Гюнтера, Е. Добренко]. – Санкт-Петербург : Академический проект, 2000. – 1040 с.
53. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. Вступний курс / Джон Сторі ; [пер. з англ. С. Савченка]. – Харків : Акта, 2005. – 359 с.
54. Томпсон Е. Трубадури імперії. Російська література і колоніалізм / Ева М. Томпсон ; [пер. з англ. М. Корчинської]. – Київ : Основи, 2006. – 368 с.
55. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр / Софія Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН–XXI, 2011. – 432 с.
56. Хархун В. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації / Валентина Хархун. – Ніжин : ТОВ «Гідромакс», 2009. – 508 с.
57. Хейлз К. Н. Як ми стали постлюдством. Віртуальні тіла в кібернетичі, літературі та інформатиці / Кетрін Н. Хейлз ; [пер. з англ. С. Т. Маричева]. – Київ : Ніка-Центр, 2013. – 426 с.
58. Черняк М. Массовая литература XX века / Мария Черняк. – Москва : Наука-Флинта, 2006. – 432 с.
59. Шкандрій М. В обіймах імперії: Російська і українська літератури новітньої доби / Мирослав Шкандрій ; [пер. з англ. П. Тарашук]. – Київ : Факт, 2004. – 496 с.
60. Шувакович М. Искусство перформанса и новые теории искусства [Электронный ресурс] / Мишко Шувакович. – Доступно з : atraktivist.org/lekciya-mishko-shuvakovichaiskusstvo-performansa-i-novye-teorii-iskusstva.
61. Эскарпи Р. Жажда чтения / Робер Эскарпи, Роджер Баркер ; [пер. с англ. и франц. Б. П. Каневского]. – Москва : Книга, 1979 – 346 с.
62. Эскарпи Р. Революция в мире книг / Робер Эскарпи ; [пер. с фр. А. А. Тарасовой, И. И. Емельяновой]. – Москва : Книга, 1972. – 462 с.
63. Юрій М. Соціологія культури : навч. посіб. / М. Юрій. – Київ : Кондор, 2006. – 302 с.
64. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії / Олена Юрчук. – Київ : ВЦ «Академія», 2013. – 224 с.
65. Ямпольский М. Литературный канон и теория «сильного автора» [Электронный ресурс] / Михаил Ямпольский // Иностранная литература. – 1998. – № 12. – С. 214–221. – Доступно з : magazines.russ.ru/inostran/1998/12/iamp.html.
66. Aarseth E. J. Cybertext: Perspectives on Ergodic Literature / E. J. Aarseth. – Baltimore and London : The Johns Hopkins University Press, 1997. – 203 p.

67. Alexander J. *Cultural Trauma and Collective Identity* / Alexander J. // *The Meaning of Social Life. A Cultural Sociology*. – Oxford : Oxford University Press, 2003. – 304 p.
68. Ashcroft B. *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures* / B. Ashcroft, G. Griffiths, H. Tiffin. – London and New York : Routledge, 2010. – 283 p.
69. Eaglton T. *Criticism and Ideology: A Study in Marxist Literary Theory* / Terry Eaglton. – London : Humanities Press, 1976. – 191 p.
70. Fanon F. *Black Skin, White Masks* / Frantz Fanon. – New York : Grove Press, 1967. – 232 p.
71. Fast P. *Ideology, Aesthetics, Literary History. Socialist Realism and Its Others* / Piotr Fast. – Frankfurt am Main : Peter Lang, 1999. – 144 p.
72. Gelder K. *Popular Fiction: The Logics and Practices of a Literary Field* / Gelder Ken. – Abingdon : Routledge, 2004. – 192 p.
73. Guillory J. *Cultural Capital: The Problem of Literary Canon Formation* / John Guillory. – Chicago; London : The University of Chicago Press, 1993. – 408 p.
74. *Hyper/Text/Theory* ; [ed. by George P. Landow]. – Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 1994. – 377 p.
75. Kermode F. *Pleasure and Change: The Aesthetics of Canon* / Frank Kermode / [ed. and Introd. by Robert Alter]. – Oxford : Oxford University Press, 2004. – 100 p.
76. Kolbas D. *Critical Theory and the Literary Canon* / Dean E. Kolbas. – Boulder, CO : Western Press, 2001. – 182 p.
77. Marshall D. *Celebrity and Power: Fame in Contemporary Culture* / David P. Marshall. – Minneapolis : University of Minnesota Press, 1997. – 312 p.
78. Moran J. *Star Authors. Literary Celebrity in America* / Joe Moran. – London : Pluto, 2000. – 187 p.
79. *Słownik realizmu socjalistycznego* / [red. Zdzisław Łapiński, Wojciech Tomasiak]. – Kraków : Universitas, 2004. – 448 s.

Навчальне видання

Уляна Федорів
ЛІТЕРАТУРА ТА МИСТЕЦТВО
В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

Методичні рекомендації

Відповідальні за випуск – Павло Лозинський
Комп'ютерна верстка – Світлана Костенко

Підпис. до друку 22.03.2017
Формат 60×84/32
Друк на ризографі. 1, 3 умов. друк. арк.
Наклад 50 примірників.

Видавництво «ПАІС»
Ресстраційне свідоцтво ДК № 3173
від 23 квітня 2008 року
вул. Гребінки, 5, оф. 1, м. Львів, 79007
тел.: (032) 225-60-14, (032) 261-24-15
e-mail: pais@mail.lviv.ua; www.pais.com.ua